

Αιτιολογική έκθεση για το πρόγραμμα ERASMUS+ «Δημοκρατική παιδεία στην οικογένεια»

Εισαγωγή

Οι σύγχρονες δημοκρατίες βρίσκονται παγκοσμίως υπό απειλή (van/Wnuk-Lipiński, 2012, Merkel, 2015). Εκτός από τον πόλεμο που αποτελεί παράγοντα άγχους, το ίδιο ισχύει και για την διαρκή όξυνση των ανισοτήτων, η οποία μπορεί να προκαλέσει έντονα αισθήματα απογοήτευσης στις κοινωνίες (Butterwegge, 2018). Οι συνέπειες αυτών των εξελίξεων μπορούν να παρατηρηθούν ακόμα και εντός Ευρώπης. Υπάρχει εμφανής στροφή στο χώρο της “ακροδεξιάς” στα κοινοβούλια, καθώς διάφορα δεξιά λαϊκιστικά κινήματα αποκτούν ισχυρή δυναμική και επωφελούνται από τη λεγόμενη «εποχή μετα-πραγματικότητας», καθώς η προπαγάνδα τους βρίσκει γόνιμο έδαφος.

Εξίσου ανησυχητικές είναι οι τρέχουσες μελέτες της συμπεριφοριστικής έρευνας, οι οποίες δείχνουν ότι οι αντιανθρώπινες και αντιδημοκρατικές ιδέες βρίσκονται σε άνοδο ή γίνονται ανοιχτά παραδεκτές (Leipzig Autoritarismus-Studie, 2018, Zick/Krause, 2016). Πώς μπορεί, όμως, η Ευρώπη να ανταποκριθεί σε αυτές τις προκλήσεις; Οπωσδήποτε εξέχοντα ρόλο κατέχει η εκπαίδευση και, στο πλαίσιο αυτό, ιδίως η δημοκρατική παιδεία. Η Ε.Ε υπογραμμίζει το καθήκον της να μεταδώσει τις δημοκρατικές αξίες στους νέους και νέες που αποτελούν το μέλλον της Ευρώπης.

Η κοινοπραξία με επικεφαλής την οργάνωση MITEINANDER IN EUROPA επιθυμεί να συμβάλει στη μετάδοση αυτή των δημοκρατικών αξιών μέσω του έργου της ERASMUS+ FED (Δημοκρατική παιδεία στην οικογένεια). Τα ακόλουθα ερεθίσματα και θέσεις προκύπτουν για εμάς από την ανταλλαγή εμπειριών και την ανάπτυξη αυτού του έργου:

1. Ανάπτυξη των εκπαιδευτικών φορέων ως δημοκρατικών θεσμών μάθησης: οι εκπαιδευτικοί φορείς θα πρέπει να συμβάλλουν στη μάθηση και τη βίωση της δημοκρατίας. Η δημοκρατική παιδεία θα πρέπει να αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του προγράμματος σπουδών επιτρέποντας στους/στις μαθητές/τριες να εμπεδώσουν τις δημοκρατικές αρχές μέσω της συμμετοχικής λήψης αποφάσεων, της συζήτησης και της συνεργασίας.
2. Πρωτόσηση της κριτικής σκέψης και της κατάρτισης δεξιοτήτων στη χρήση των μέσων ενημέρωσης: οι νέοι πολίτες πρέπει να ενισχύσουν τις πνευματικές τους δυνάμεις, ώστε να αμφισβητούν κριτικά τις πληροφορίες και να αναγνωρίζουν την παραπληροφόρηση. Η ενσωμάτωση των δεξιοτήτων για την ορθή χρήση των μέσων ενημέρωσης στο πρόγραμμα σπουδών συμβάλλει στη δημιουργία ενημερωμένων πολιτών που είναι σε θέση να διακρίνουν τη χειραγώγηση και την προπαγάνδα.
3. Ποικιλομορφία και συμπερίληψη: η δημοκρατία βασίζεται στην αναγνώριση και την εκτίμηση της ποικιλομορφίας. Η δημοκρατική παιδεία θα πρέπει να στοχεύει στην καλλιέργεια ευαισθητοποίησης σχετικά με τη σημασία της διαφορετικότητας, της ισότητας και της συμπερίληψης, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι διακρίσεις και οι προκαταλήψεις.
4. Ενίσχυση της δημοκρατικής παιδείας: οι οικογένειες καθώς και οι οργανώσεις νεολαίας, οι πρωτοβουλίες της κοινωνίας των πολιτών και οι μη κερδοσκοπικές οργανώσεις μπορούν να συμβάλουν στη μετάδοση της δημοκρατίας και των αξιών της στους νέους πολίτες, άντρες και γυναίκες. Με το έργο FED καταθέτουμε τη δική μας συμβολή.

5. Για την προστασία των αξιών της δημοκρατίας από το λαϊκισμό και το ριζοσπαστισμό χρειάζονται πολίτες με κριτική σκέψη, δημοκρατικά ώριμοι και υπεύθυνοι. Στη Βουλγαρία δεν υπάρχει μέχρι σήμερα – μετά από περισσότερα από 30 χρόνια από τη δημοκρατική αλλαγή – μάθημα πολιτικής αγωγής. Είναι «ενσωματωμένο» σε άλλα μαθήματα. Αυτό είναι κάτι που πρέπει να αλλάξει επείγοντως. Στη Γερμανία, οι εκπαιδευτικοί που πρόκειται να διδάξουν στο μέλλον πολιτική αγωγή διατείνονται ότι τα μαθήματα πολιτικής αγωγής και ιστορίας θα πρέπει να ξεκινάνε όσο το δυνατόν νωρίτερα – αν είναι δυνατόν και από την ε΄ δημοτικού τάξη. Παράλληλα, τα μαθήματα πολιτικής αγωγής και ιστορίας πρέπει να χαίρουν μεγαλύτερης εκτίμησης, επειδή ποτελούν τη βάση για την πολιτική γνώση και τη δέσμευση στις δημοκρατικές αξίες.
6. Η εφαρμογή των δημοκρατικών αξιών περιλαμβάνει επίσης την προσωπική, οικονομική και κοινωνική ασφάλεια. Κατέστη εντελώς σαφές ότι η πολιτική πρέπει επομένως να αντιμετωπίσει τους «εκφοβιστές» και άλλα λαϊκιστικά συνθήματα ιδιαίτερα. Οι πολίτες πρέπει να συμμετέχουν ενεργά – μέσω διαφόρων μορφών συμμετοχής.
7. Η προσφυγική κρίση στην Ευρώπη δεν έχει ακόμη επιλυθεί. Η αλληλεγγύη της Ευρώπης είναι ζητούμενο. Όμως, η αλληλεγγύη αν και δεν αποτελεί εύκολη υπόθεση είναι κεφαλαιώδους σημασίας. Διαφορετικά οι πολίτες της Ευρώπης θα χάσουν εντελώς την «πίστη» τους στην γηραιά ήπειρο. Κι αυτό γιατί τα λαϊκιστικά κόμματα σε όλη την Ευρώπη συνεχίζουν να ασχολούνται με την προσφυγική κρίση, βάζοντας έτσι το δάχτυλό τους σε μια πληγή που όλες οι κυβερνήσεις της καλούνται να αντιμετωπίσουν.

Η κοινοπραξία:

MITEINANDER IN EUROPA E.V.
Koordinator

Lernwerkstatt Europa e.V.

Lernwerkstatt Europa
Partner

Educommart
Partner

AIFED
Partner

Nyskolen
Partner

Systeme in Bewegung e.V.
Partner